

La Jornada Sant Jordi fa potència de la vulnerabilitat

Dil, 25/11/2019 per Catalunya Religió

(*Laura Mor –CR*) Quinze anys de complicitats eclesials compartides. Quinze anys teixint xarxa per una Església sensible als qui més pateixen i compromesa amb el món social i polític. La Jornada Sant Jordi va omplir el dissabte de pensament i de diàleg. Aquesta edició, de la mà de la teòloga **Pepa Torres** i del filòsof **Josep Maria Esquirol**. La primera, amb les lluites que busquen alliberar i cuidar la persona. El segon, sobre la capacitat de commoure's i de ser ferits que conformen la condició humana.

Lectures complementàries per parlar de [Cel i Terra](#), títol de la quinzena jornada que ha aplegat més d'un centenar de persones a l'Hotel Alimara de Barcelona. "L'èxit del sistema és convèncer-nos de la impotència", va apuntar Pepa Torres, que treballa al barri de Lavapiés de Madrid. Des de l'experiència de l'[activisme a peu de carrer](#), i com a religiosa, filòloga, teòloga i educadora social feminista, aposta per la desobediència i la transgressió davant d'un sistema injust que castiga els febles. En comptes de formular "el 'sí' resignat", Torres aposta pel "'no' desobedient i creatiu".

La religiosa ha descrit un context incert, de guerra contra la vida, de fonamentalisme i d'un cristianisme al servei del supremacisme –amb exponents com **Trump**, **Bolsonaro** o Vox–; un sistema que premia la suficiència i el consum i que practica la lògica de l'exclusió, des de la ideologia de la seguretat i la sospita. Des d'aquí ha reivindicat la necessitat de prendre consciència, de crear nous models basats en la solidaritat, on practicar l'alteritat que humanitza, l'amor polític i la interdependència. També en el sentit "del misteri que ens habita", va dir reivindicant l'espiritualitat.

"L'amor és polític"

El seu parlament va mostrar nombroses iniciatives que ja practiquen aquesta “humanitat creativa” des de l’atenció a “allò petit, fràgil i perifèric”. “Som molts els que proclamem que l’amor i la bondat existeixen, i que l’amor és social i polític”. Va defensar així que “l’amor coexisteix amb el mal, la injustícia i la violència; però no es limita a atendre les conseqüències de la lògica perversa del rebuig, sinó que busca ferir-les i desmantellar-les”. Recollint la descripció del filòsof Josep Maria Esquirol de les ferides que ens fan humans, Torres va demanar “fer potència de la vulnerabilitat, perdre la por a la ferida i compartir-la”.

Portat a l’Evangeli, segons Torres: “L’amor viscut a l’estil de Jesús de Natzaret descentra, desinstal·la, problematitza, dona prioritat a les necessitats dels últims i les últimes sobre les pròpies, subverteix l’ordre, transgredeix, és creatiu”. En aquest sentit, va defensar que “l’amor és polític perquè es tradueix en passió i compromís pel bé i la dignitat de totes les persones”.

En la seva conferència va desgranar diferents somnis que alimenten la vida. I va fer una crida a teixir xarxes i a “sumar llums i creativitats”. I també va demanar resignificar la teologia i l’espiritualitat de la cura per construir “l’imaginari d’un Déu creador i tot curós” que “crea i no abandona”.

La cura, moviment humà fonamental

El filòsof Josep Maria Esquirol va criticar la ideologia ambiental que convida “a superar l’humà”. Una superació que considera evasiva. En canvi, va defensar “el moviment endins”, el que permet “aprofundir el més humà de l’humà”. Així va parlar del que defineix la condició humana. Des del fet de rebre un nom, passant per la capacitat de poder –“humà és el que pot”– fins a la capacitat de modificar el món i de ser “afectat molt profundament”.

Esquirol va plantejar que “el més radical de l’humà és l’afecció o la commoció”. I va parlar així de la vulnerabilitat, la passivitat i la sensibilitat i de les ferides infinites que defineixen la persona. També va apuntar la subjectivitat com a qüestió específica de l’ésser humà: “No només sentim sinó que sentim que sentim”. I va descriure la capacitat de replegar-se, d’una certa “flexibilitat voluntària”: “Aquest plec dona peu a la interioritat”, va defensar.

Per al filòsof, “la cura és el moviment humà més fonamental”. I va vincular-hi la vida espiritual, que entén com a acompanyament de la ferida. Esquirol va parlar també de la ferida de l’amor: “L’amor que sents dels altres o que sents rebre dels altres és una de les ferides més fonamentals del moviment de la vida”, va defensar.

En relació al tema de la jornada, es va referir al cel blau, símbol de l’eternitat i la quietud. Lluny de llegir-hi una fugida, Esquirol el va reconèixer com “un segon sostre”, “el cel blau protector que ens fa de casa i ens asserena”. I un cel blau que “expressa l’alba, el fer-se de dia, que en nosaltres significa despertar”, va concloure.

Experiències en “terra sagrada”

La sessió de la tarda, en format de taula rodona, va donar veu a testimonis concrets que des de la convicció religiosa treballen dia a dia al costat de persones vulnerables. Els participants van explicar així com conjuguen l’acció i la contemplació. En van parlar el capellà de la diòcesi de Sant Feliu de Llobregat **Valentí Alonso**, que acompanya espiritualment persones que han viscut estrès

posttraumàtic; **Maite Valls**, psicòloga i religiosa de Jesús-Maria, que col·labora amb la Fundació Vidal i Barraquer; la directora de la Plataforma Educativa dels Salesians a Lleida, **Pilar Lance**; i el capellà **Javier Sánchez**, que es dedica a la pastoral penitenciària a Navalcarnero, a Madrid.

Tots ells es dediquen a escoltar, guarir, alliberar i sanar. I ho fan sostinguts per la pregària quotidiana. En el seu relat van parlar dels seus espais de treball com a “terra sagrada”. Espais de contacte humà, de proximitat i de fraternitat, on les relacions afectives fan possible que la persona torni a creure en ella mateixa i pugui tirar endavant.

“Aquí, confrontar i debatre; a la perifèria, actuar”

El consiliari del grup, el jesuïta **Enric Puig**, va demanar “discernir les prioritats perquè l’esperança i l’amor es realitzin ara i aquí”. En la benvinguda a la jornada va convidar a defugir “escenaris confortables però incomplets i desarrelats” i a trobar “la direcció més propera a allò que Jesús deia i feia. A les portes de l’Advent, va proposar “ser preparadors de camí”. I va parlar de vocació, de llibertat i de renúncia per defensar també que “caminar cap a la saviesa també fa bones persones”.

El president del Grup Sant Jordi, **Pere Fàbregues**, va descriure els participants com a gent compromesa i els va animar a la reflexió. “Aquí, confrontar i debatre; a la perifèria, actuar”, els va dir. L’organització comprèn la jornada com un espai de trobada sumar sinèrgies i futures col·laboracions, va explicar.

El director general d’Afers Religiosos de la Generalitat, **Marcel·lí Joan**, va agrair la feina de les entitats que convoquen l’acte. I va fer presents els presos i els exiliats per raons polítiques afirmant que “Catalunya encara viu temps d’excelsitud”. També va agrair que el títol de les jornades, Cel i Terra, aculli una dualitat present en el fet religiós, que no sempre és tangible: “Les religions són sovint acusades d’ocupar-se només d’allò espiritual o de prometre una vida eterna, sense preocupar-se d’aquesta vida”.

En la salutació inicial, el cardenal **Lluís Martínez Sistach** va demanar “superar el pensament únic, eixamplar horitzons i reconèixer la nostra transcendència”. I es va remetre al papa Francesc que insisteix en què no es pot esperar a “resoldre les causes estructurals de la pobresa”.

En el recull de conclusions de la jornada, **Carles Armengol**, president de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat i membre del Grup Sant Jordi, va subratllar que “sempre es pot fer alguna cosa, en tots els àmbits i en totes les realitats”.

La primera jornada Sant Jordi, el 2004, va ser promoguda des del Grup Sant Jordi pel bisbe **Joan Carrera**. S’hi ha anat sumant els Equips de Pastoral Política i Comunicació, la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, el Consell de Laics dels Caputxins de Catalunya, i Justícia i Pau.